

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (СЕРА)***

БЮЛЕТИН №6

Юни 2019

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – СЕРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на СЕРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По настоящи оценки на САРА, общото производство на пшеница в началото на жътвената кампания е за производство от 5,7 млн.т (с 1% по-малко от прибраното през 2018 г.).
- При ечемика заради намаление на прогнозните площи, производството се изчислява на 550 хил.т (437 хил.т година по-рано). При рапицата потенциалното производство се оценява на 450 хил.т. (471 хил.т. през 2018/19).
- Въпреки очакванията за по-слаба реколта от есенните култури, те ще останат водещи в експортната структура. Потенциалните количества за износ на пшеница се прогнозира на около 3,9 млн.т, 200 хил.т при ечемика и 400 хил.т. да бъдат изнесени при рапицата.
- По текущи оценки на САРА, реколтата с пролетници през тази година се очертава да бъде добра, като критичен ще бъде м.юли, когато ще могат да се дадат по-точни оценки. Първоначалната прогноза за производството на царевица е тя да достигне 3,1 млн.т. При слънчогледа се очаква производство от 1,7 млн.т.
- Изкупните цени за новата реколта се очаква да се върнат на равнищата от 2017/18 година, като при фуражната пшеница, цената от млясто (Североизточна България) да бъде около 280 лв/т, а при рапицата (Централна Б-я) около 650 лв/т.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- В края на м.юни, 2019 г., FOB цените на зърно от Украйна продължават да падат с настъпване на новата реколта и добрите перспективи. Хлебната пшеница в Черноморския район - FOB цена в началото на реколтата се очаква да се движи около 190-200 US\$/т, ечемика – 160-170 US\$/т, фуражна пшеница – 175-185 US\$/т.
- По последни прогнози на [USDA](http://www.usda.gov), световното производство на пшеница се очаква да достигне исторически рекорд от 780 млн.т. Реколтата в ЕС се очаква да бъде 153,8 млн.т. Русия и Украйна се очертава да произведат 108 млн.т., докато през 2018 г. реколтата възлиза на 96,7 млн.т.
- Прогнозата на [USDA](http://www.usda.gov) за царевицата от м.юни показват съществена редукция (-6% в сравнение с 2018 г.) при производството в САЩ, където се произвежда около 30% от зърното. Това ще действа възходящо на цените в следващите 2-3 месеца.
- При рапицата се прогнозира леко увеличение на световната реколта до 75 млн.т, докато в ЕС се очаква лек спад на годишна база с около 2% до 19,7 млн.т. По експертни оценки, средната цена на рапичното семе в Германия ще е около 390 евро/т.
- Предвижданото рекордно световно производство на палмово масло, което да възлезе на 75 млн.т. действа стагниращо и FOB цените от Азия са около 460 US\$/т. Перспективата пред цената с доставка Европа, е тя да ненадвигне 520 US\$/т в следващите 2-3 месеца.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	03.2019	04.2019	05.2019	06.2019*	07.2019*
Хлебна пшеница	366,15	351,25	340,49	325	310
Фуражна пшеница	346,96	325,84	307,69	295	280
Ечемик	340,00	315,00	300,00	290	275
Царевица	277,65	280,00	276,42	285	290
Слънчоглед**	570,00	571,50	579,50	580	590

*Прогнозни цени

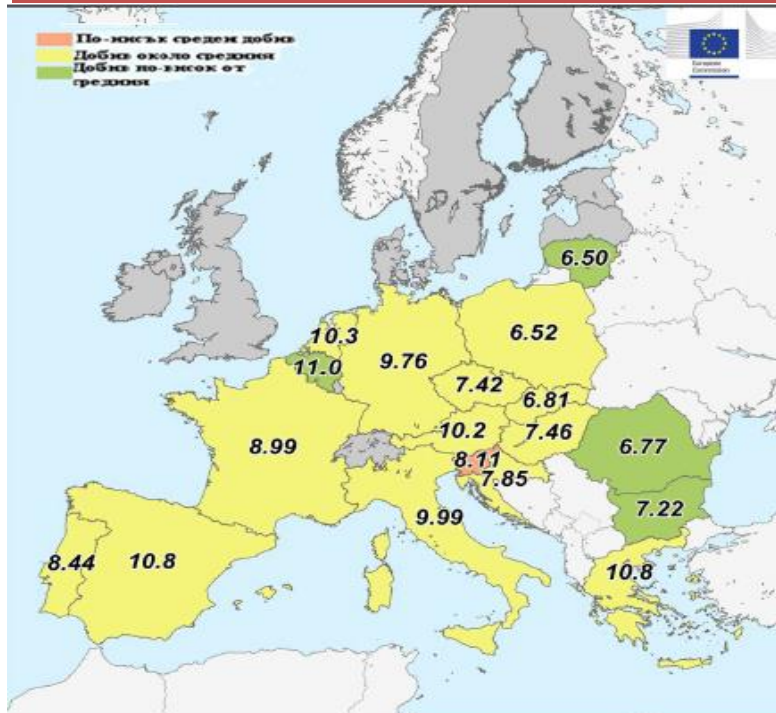
**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	04.2019	05.2019	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	176,57	175,79	-7%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	120,71	131,51	+14%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	142,91	150,73	-4%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	630,97	635,74	-10%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозиран добив от царевица в ЕС за реколта 2019/20 г от JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, June, 2019

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- По последващи прогнози на САРА, производство на домати от открити площи през 2019 г. може да възлезе на 99 хил.т. За сравнение през 2018 г. това производство намалю до 85 хил.т., като през 2017 г. достигна рекордните за последните 10 години – 102,5 хил.т. Ако няма влошаване на времето през критичния за полските зеленчуци месец юли, общото производство на домати ще остане високо достигайки 155 хил.т.
- Текущите оценки за производството на пипер е то да се повиши с около 1% в сравнение с преходната 2018 г. нараствайки до 53 хил.т. През преходната година са добити 52 хил.т, като 48,8 хил.т е от открити площи.
- Предварителните прогнози за производството на краставици е за леко намаление на годишна база. През 2018 г. производството се равнява на 73,3 хил.т, докато през 2017 г., количеството падна до 5 годишна средна от 54,4 хил.т, а през 2019 г. вероятно ще има слаб спад до 71 хил.т.
- Оценките по отношение на средногодишните изкупните цени, е те да се движат на равнище около 0,92 лв/кг за оранжерийни домати, 1,29 за оранжерийни краставици. При полското производство, доматице ще достигат цена от 0,57 лв/кг, 0,70 лв/кг за полски пипер. При корнишоните и краставиците на открито, средната изкупна цена да е около 0,68 лв/кг.
- Средните цени на дребно през тази година ще бъдат подобни на тези от 2018 година. При доматице може да има увеличение от около 14% на годишна база до 2,75 лв/кг, при краставиците увеличение от 4% до 2,70 лв/кг, а при зеления пипер цената ще е около 2,20 лв/кг.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- През 2018 г., най-голямо предлагане на домати в ЕС има от Холандия – 949 хил.т, Испания – 777 хил.т и Мароко – 450 хил.т. В Мароко през 2018 г. са произведени около 806 хил.т, а през новата 2019 г. се очаква да има ръст до 815 хил.т. Расте също и вносът на домати в ЕС от Турция, откъдето през 2018 г. са внесени 108 хил.т.
- От началото на годината, средните цени на едро на домати в целия ЕС са с около 25% по-високи отколкото през 2018 г. Тази тенденция продължава и от началото на лятото, като през м.юни, цените са около 0,76 евро/кг, докато година по-рано са били 0,65 евро/кг. Причината е в неблагоприятното време, което основно засегна Испания и Италия и появилите се огнища на зараза по доматице (TOBRFV) в страни като Германия и Италия.
- Основната тенденция в потреблението на зеленчуци в Западна Европа е към увеличаване делът на биологичното производство. В момента в страни като Дания, органичните зеленчуци продавани във веригите на дребно представляват около 12% от предлагането, а до 2030 г. се очаква те да нараснат до 30%.

Изкупни цени, лв./тон

	03.2019*	04.2019*	05.2019*	06.2019*	07.2019*
Домати	1,11	1,15	0,85	0,75	0,70
Краставици	2,26	1,40	1,00	0,80	0,80
Пипер	1,00	1,10	0,90	0,90	0,80

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	03.2019	04.2019	05.2019	06.2019*
Домати - оранжерийни	2,74	3,33	2,32	1,59
Домати - внос	2,26	2,38	1,58	1,18
Краставици - оранжерийни	2,65	2,20	1,59	1,05
Краставици - внос	2,19	1,70	1,19	1,10

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	03.2019	04.2019	05.2019	06.2019*
Домати	3,11	3,34	3,34	1,93
Краставици	3,53	2,73	2,73	1,82
Чушки (зелени)				3,06

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на едро на домати от основните вносителки в ЕС – Мароко и Турция вървят надолу, докато сезонният елемент в ЕС, е те да се покачват в следващите 2-3 месеца. Цените от най-евтините вносителки (Мароко и Турция) в края на м.юни са на най-ниските си нива между 0,15 - 0,30 US\$/кг .
- Мароко е най-големият вносител на домати в ЕС, като през 2018 г. оттам са внесени 450 хил.т., докато от всички други страни, вносът стига 180 хил.т.
- При пипера, цените в ЕС се запазват на равнища около 0,85 евро/кг. През м.юни, 2019 г., изкупните цени на пипер от Турция спадат с 13% на месечна база и са 0,35 US\$/кг. Тези цени се очаква да се задържат в следващите месеци. През 2018 г. Турция е успяла да произведе 1,13 млн.т. сладък пипер, като за 5 години производството се е увеличило с около 36%, според [Turkstat](#).
- Производствените цени на краставици по данни на [www.tridge.com](#) през м.юни спират своя спад от последните 2 месеца. В Холандия и Испания, цените вече са около 0,40 евро/кг, след като през м.май, 2019 г бяха стигнали 0,3 евро/кг. В Турция – третият по големина производител, цените на едро към края на м.юни, 2019 г се понижават с около 27% на месечна база и са около 0,27 US\$/кг. Цените през летните месеци ще останат на тези нива, което е обичайно за този сезон от годината.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Производството на краве мляко в страната по оценки на САРА през 2019 г. ще бъде около 960 хил.т., като преработеното от мандрите се очаква да е около 635 хил.т. Делът на кравето мляко достига 95% от цялото преработено количество.
- Производството на овче мляко вероятно ще бъде 79-80 хил.т, като преработеното от мандрите ще е около 23,5 хил.т. при 24,7 хил.т през 2018 г.
- По прогнози на европейския анализаторски център AGMEMOD, изкупната цена на кравето мляко в България през 2019 г. ще е около 0,66 лв/кг и през следващите месеци ще се повишава. По текущи оценки на САРА, изкупната цена отчитана от НСИ ще е с около 3% под тази от 2018 г. и ще бъде на нива около 0,63 лв/л.

Развитие на млечната верига в света

- Изкупеното мляко в ЕС за м.април нараства с 1,2%. По страни изкупеното мляко расте в Ирландия (+15%), Великобритания (4%) и Полша (3%). За периода януари-април за първи път се отчита увеличение с 0,3% в сравнение със същия период на предходната година.
- Средната изкупна цена през м.май в страните от Западна Европа остава на приблизително същото ниво (0,68 лв./кг.) от предходния месец, а за новите страни членки намалява с 1% до 0,62 лв/кг.
- Спот цената на свободните количества краве мляко търгувано на борсата Лоди в Италия достигат 0,89 лв./кг. към края на м.юни. На месечна база има непрекъснат ръст от 16%, което показва, че пазарът е силно балансиран и свободните количества са много малко и всеки ръст в търсенето води до изпреварващ ръст в цената.
- Цената на сухото обезмаслено мляко (SMP) в ЕС от средата на м.май и през юни се задържа на ниво от 2040 евро на тон. Износът за първите четири месеца нараства с 34% достигайки 348 хил. тона.
- При маслото в ЕС, цената е с тенденция към понижение, тренд който продължава вече три месеца. Цените на маслото в САЩ са съпоставими с ЕС, докато в Океания са по-ниски с около 200 US\$ на тон.
- През м.април има значимо намаление на производството на мляко в Океания, -14% за Австралия и -8% за Нова Зеландия.

Актуална информация

- ДФЗ одобри прием по схемата *de minimis* за крави, юници, биволи, овце-майки и кози-майки. Общият размер на помощта е 26,3 млн. лв. Подпомагането за крави, юници и биволи е до 40 лв., от 251 до 500 животни е до 20 лв. За овце и кози майки е до 15 лв. и до 7 лв. за стопанства с над 301 животни. Броят на животните в малките стопанства продължава да спада дължащо се на обективни и структурни причини.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	03.2019	04.2019	05.2019	06.2019*	07.2019*
България	60,16	58,60	58,58	59,50	59,50
ЕС (13)	63.64	62.65	61.78		

Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнози (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	03.2019	04.2019	05.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	367.7	381.4	398.99	+ 4.6	+40.7

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	03.2019	04.2019	05.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1808.0	1840.0	1728.0	-6.1	-6.0
ЕС (28)	821.4	813.6	799.93	-1.7	-27.9

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	03.2019	04.2019	05.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1004.0	1010.0	1016.0	+0.6	-0.4
ЕС (28)	647.4	625.9	614.1	-1.9	-5.7

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Според dairyreporter.com увеличението на цените на обезмасленото сухо мляко (SMP) до 2300 щатски долара на тон е довело до ръст на експорта на Индия с 56% от април 2018 до февруари 2019.
- Страната е най-големият в света производител на краве мляко със 176 мил. т. за 2017-18 г., почти два пъти повече от САЩ през 2018 (99,7 мил. т.), но износът е незначителен. Проблемът за износителите е, че вътрешният пазар расте прекалено бързо и не остават достатъчно количества за износ. След 1991 г. потреблението на човек в страната е нараснало повече от два пъти от 178 г./ден на 375 г./ден през 2018 г., представлявайки една четвърт от световното потребление.
- Индия изнася обезмаслено сухо мляко, сирена, лактозни продукти, казеини, масло, сладолед и млечни мазнини основно за други части на Южна Азия, Близкия Изток, Америка и Сингапур. Ръстът на цените на сухото мляко на световния пазар е в синхрон с ръста на вътрешния пазар поради недостатъчно предлагане през първите месеци на годината.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Средната цена на едро на тон кланично тегло на говеждо и телешко месо достигна 4,62 лв./кг през м.май, което е най-високото ниво за същия период на последните три години. Превишението спрямо предходния месец е с 10% и с 5% спрямо средното за периода 2016-2018 г.
- Прогнозира се през следващите месеци цените да забавят растежа си и да се установят около 4,30-4,60 лв./кг. Основания за това са увеличението на вноса, който достигна 1916 тона през първите три месеца на 2019 г. (+15% на годишна база), както и продължаващото понижение на европейските цени. Пазарът на говеждо месо е силно волатилен заради недостатъчното вътрешно предлагане и значителния дял на неугоени (бракувани) животни, които значително размиват средните изкупни цени.
- Произведеното в кланиците говеждо и телешко месо през първото тримесечие на 2019 г. е с 30% под равнището на същия период на предходната година. Най-сериозно е намаляло произведеното количество месо от юници и крави – с 32%, като то продължава да заема основен дял от производството в кланиците. Месото от други говеда отбелязва спад с 29%, а от телета до 1 г. – с 15%.
- Цените на едро на свинското месо достигат едни от най-високите си равнища от 2017 година насам, превишавайки с 21% осреднената цена за периода 2016-2018 г. Ценовите нива ще продължават да се движат нагоре, предвид глобалната ситуация на растящо търсене, отразяваща се на европейския пазар. През първото тримесечие в промишлени условия са произведени 17,9 хил. тона месо спрямо 17,3 хил. тона през същия период на 2018 г. (+4%).
- Растежа на цените на свинското месо поддържа стабилни цените на едро на пилешко месо, като през идните месеци те ще продължат да са на нива около 2,95-3,10 лв./кг кланично тегло. През първите три месеца произведеното в кланиците месо от бройлери възлиза на 20,4 хил. т. (+8% на годишна база).

Важни събития през юни 2019 г.

- ЕС се споразумя със САЩ и основните вносители на говеждо месо, произведено без хормони, за преразпределение на съществуващата квота от 45 000 тона. Договориран са 35 000 тона от квотата за американските производители, които ще бъдат разпределени поетапно за 7 годишен период. Към момента делът на САЩ в общия внос на говеждо месо в ЕС е около 7%.
- Разпространението на африканска чума по свинете в Полша се разраства. В края на миналия месец беше регистрирано най-голямото огнище от 2014 г. насам, където бяха унищожени повече от 8000 животни. Полша е четвъртият по-големина производител на свинско месо в ЕС с дял от 9% в общото производство през 2018 г. Последниците от АЧС може да окажат негативно влияние върху условията на европейския пазар.

Цени, лв./тон кланично тегло

	03.2019	04.2019	05.2019	06.2019*	07.2019*
Говеждо и телешко месо	3795	4218	4618	4600	4300
Свинско месо	3153	3365	3740	3850	3950
Пилешко месо	2938	2998	3010	2950	3020
Агнешко месо	11554	12061	12076	-	-

*Прогнозни цени

- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Глобалният индекс на цените на месото, отчитан от ФАО, се повишава много слабо през м.май – с 0,2 пункта.
- Въпреки растящото предлагане от Океания, цените на овчето месо растат, поради силното търсене, докато при цените на говеждото месо е отчетен спад.
- През последните три месеца цените на пилешкото месо в глобален план се задържат стабилни. По данни на ФАО средната цена на износа на пилешко месо от САЩ се покачва с 1% спрямо нивото от м.април, докато стойността на единица експорт от Бразилия се понижава с близо 0,3%.
- Световният пазар на пилешко месо става все по-балансиран, според оценките на Рабобанк. От свръхпредлагане се премина към изравняване на предлагане и търсене. Причините са в пренасочването на търсенето към пилешкото месо в районите с недостиг на свинско.
- Експертните оценки на Rabobank сочат, че потреблението на свинско месо в Китай се е понижило с около 10-15% , в резултат от опасенията на потребителите за безопасността на продукцията. Заместването на свинското месо задвижва цените на говеждото, овчето и птичето месо в страната, които към м.май отбелязват увеличение съответно с 6%, 11% и 8% на годишна база.

Разпространение на Африканска чума по свинете в света по наблюдения на Международната организация за здраве по животните

